

מסורת הש"ס

ואינו חייב אלא אחת בפני צ"ד. אם השניעם צ"ד: שלא עשה
 זו מושבע. מפי אחרים כנשבע עצמו. ולקמן מפרש לה לכולה:
 או או ציטוי. או נפש כי תשבע לנצט להרע או להטיב: שכן
 מחטא מחטא. צנייהם כתיב * מחטא לג"ש: מחטא מחטא.

עדות וציטוי בחטא אכל שבעת
 הפקדון צאשם: שכן חט"א צמו"ד
 הצני"ה וסופרי"ה ונעצרי"ה. סימן הוא.
 שכן חטא מחטא מחטא ונעצרי"ה
 חייב על המזיד אכל ציטוי כתיב זה
 ונעלם: הצני"ה וסופרי"ה. עדות
 ופקדון צאין ע"י טענה וכפירה מה
 שאין כן בשבעת ציטוי: ועצרי"ה.
 עדות ופקדון שתיכן השבעות לשעבר
 אכל ציטוי עיקרה להצא: חט"א
 ציור"ה לחומ"ש. סימן הוא. עדות
 וציטוי שניהן בחטא ובעולה וזרע

ואין זה חומש לאפוקי פקדון שוא
 צאשם וצקדון קצוה ומוסיף עליו
 חומש כדכתיב (ויקרא ה) ושלם אותו
 בראש וחסמתי יוסף עליו: אלוהין
 דר"א סמ"ך. דלית אלא בתצני"ה
 ממון וחסמתי ממון גופה קאמר יש
 מהן שהוא חייב יש מהן שהוא פטור:
 מצי צנייהו. הי ניהו מצני"ה ממון
 דפטור ר"ע ומחייב זהו ר"א: לר"א
 חייבין. דגבי השבת גזילה שמעי' ליה
 לקמן (דף לו): דמחייב השבה על גזילה
 קרקע וקס"ד דהוא הדין לשבעת
 הפקדון או לשבעת העדות: ולר'
 יוחנן דאמר משביע עדי קרקע פטור
 אפי' לר"א. וכן לשבעת הפקדון
 לקמן היה צ"פ שבעת הפקדון (סס):
 איכא צנייהו עדי קנס. לר"א חייבין
 וכן בשבעת הפקדון דשמעי' ליה [סס]
 דדריש פרשת שבעת הפקדון צריצוי
 ומיעוטי גבי ושיצית את הגולה (י). והא
 דאמרין בכמות (דף מו). גבי
 פקדון יצאו אלו שהם קנס דלא כר"א:
 לימא ר' יוסי הגלילי. דאמר אין
 עדות מתקיימת אלא בראיה ודיעה
 חוץ מעדות ממון: ליש ליה דרבי
 אחא. דלחין ומחייב דדמי כגון גמל
 האומר בין הגמלים דמחייב ליה בלא
 ראיה דדמי: האומר. בועט ברגליו.
 ולא נראה כשצא לזקק לנקיבה הוא
 נלחם ומכה ברגליו גמלים שסביבותיו
 ולשון אומר טפל בתשמיש גמלים
 דמחייב צבטורות (דף ע). גמל אומר
 כנגד אומר: דאי איש ליה דר' אחא.
 דלחין דדמי: דיני נפשות נמי
 משכחם לה. דמתקיימת בלא ראיה
 כגון הא דשמעון בן שטח דאי דינת
 ליה דדיני ממונות גבי גמל משום
 צידוע שזה הרגו ה"ל צידוע שזה
 הרגו: אלא ראיה בלא ידיעה היכי
 משכחם לה. אם ראה שהרג אדם
 ואינו יודע מי היה ההרגו מי מצי
 מסהיד עליה מי לא צעי' למידק כו':
 קפבר ר' יוסי הגלילי. מילתא צאפי
 נפשה היא והכי קאמר ^ה מדקאמר ר'
 יוסי הגלילי אין שבעת העדות אלא
 עדות המתקיימת ידיעה בלא ראיה
 וראיה בלא ידיעה ש"מ קס"ל משביע
 עדי קנס דלונס ומפתה וכפרו פטורין:
 ועדים

כל אחת ואחת בפני ב"ד ושלם בפני ב"ד
 אינו מדבר אלא בתביעת ממון עדות שלא
 עשה בה נשים כאנשים קרובים כרחוקים
 פסולין ככשרים ואינו חייב אלא אחת בפני
 ב"ד אינו דין שלא יהא מדבר אלא בתביעת
 ממון מה לפקדון שכן לא עשה בו מושבע
 כנשבע ומוזיד כשונג תאמר בעדות שכן
 עשה בה מושבע כנשבע ומוזיד כשונג ת"ל
^ה תחטא תחטא לגזירה שזה נאמר כאן
^ה תחטא ונאמר להלן ^ה תחטא מה להלן אינו
 מדבר אלא בתביעת ממון אף כאן אינו
 מדבר אלא בתביעת ממון מתקף לה רבה
 בר עולא: ואו או ביטוי יוכיחו שהן ואין ויש
 עמהן שבעה ואין עמהן כהן ומדברים שלא
 בתביעת ממון מסתברא מפקדון הוה ליה
 למילף שכן תחטא מתחטא אדרבה מביטוי
 ה"ל למילף שכן חטאת מחטאת אלא
 מסתברא מפקדון ה"ל למילף שכן חטא
 במוזיד תבעיה וכפריה ועבריה אדרבה
 מביטוי הוה ליה למילף שכן חטאת שירדה
 לחומש הגך נפישן: ר"ע אומר יהיה כי
 יאשם לאחת מאלה יש מאלה שהוא חייב
 ויש מאלה שהוא פטור הא כיצד תבעו
 ממון חייב תבעו ד"א פטור איפוך אנא ר"ע
 אאואין דר"א סמ"ך מאי בינייהו בין ר"א
 ובין ר"ע איכא בינייהו משביע עדי קרקע
 לר"א חייבין לר"ע פטורין ^ה ולר' יוחנן דאמר
 התם משביע עדי קרקע אפי' לר"א פטורין
 הכא מאי איכא בין ר"א לר"ע איכא בינייהו
 עדי קנס ר' יוסי הגלילי אומר והוא עד או
 ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה בלא
 ידיעה ובידיעה בלא ראיה הכתוב מדבר
 א"ל רב פפא לאביי לימא ר' יוסי הגלילי
 א"ל ליה דר' אחא ^ה דתניא ר' אחא אומר
 גמל האומר בין הגמלים ונמצא גמל הרגו
 בצידו בידוע שזה הרגו דאי אית ליה דר'
 אחא בדיני נפשות נמי משכחת לה כר"ש
 בן שטח ^ה דתניא אר"ש בן שטח אראה
 בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו
 לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם
 מטפטף והרוג מפרפר אמרתי לו רשע מי
 הרגו לזה או אני או אתה אבל מה אעשה
 שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה
^ה על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת
 המת אלא המקום יפרע ממך אמרו לא זזו
 משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא
 אית ליה דרבי אחא בשלמא ידיעה בלא
 ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה
 היכי משכחת לה מי לא בעי מידע אם
 עובר כוכבים הרג או ישראל הרג אם אדם
 טרפה הרג או שלם הרג ש"מ קסבר רבי יוסי
 הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי ס"ד חייב

תחטא ונאמר להלן ^ה תחטא מה להלן אינו
 מדבר אלא בתביעת ממון אף כאן אינו
 מדבר אלא בתביעת ממון מתקף לה רבה
 בר עולא: ואו או ביטוי יוכיחו שהן ואין ויש
 עמהן שבעה ואין עמהן כהן ומדברים שלא
 בתביעת ממון מסתברא מפקדון הוה ליה
 למילף שכן תחטא מתחטא אדרבה מביטוי
 ה"ל למילף שכן חטאת מחטאת אלא
 מסתברא מפקדון ה"ל למילף שכן חטא
 במוזיד תבעיה וכפריה ועבריה אדרבה
 מביטוי הוה ליה למילף שכן חטאת שירדה
 לחומש הגך נפישן: ר"ע אומר יהיה כי
 יאשם לאחת מאלה יש מאלה שהוא חייב
 ויש מאלה שהוא פטור הא כיצד תבעו
 ממון חייב תבעו ד"א פטור איפוך אנא ר"ע
 אאואין דר"א סמ"ך מאי בינייהו בין ר"א
 ובין ר"ע איכא בינייהו משביע עדי קרקע
 לר"א חייבין לר"ע פטורין ^ה ולר' יוחנן דאמר
 התם משביע עדי קרקע אפי' לר"א פטורין
 הכא מאי איכא בין ר"א לר"ע איכא בינייהו
 עדי קנס ר' יוסי הגלילי אומר והוא עד או
 ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה בלא
 ידיעה ובידיעה בלא ראיה הכתוב מדבר
 א"ל רב פפא לאביי לימא ר' יוסי הגלילי
 א"ל ליה דר' אחא ^ה דתניא ר' אחא אומר
 גמל האומר בין הגמלים ונמצא גמל הרגו
 בצידו בידוע שזה הרגו דאי אית ליה דר'
 אחא בדיני נפשות נמי משכחת לה כר"ש
 בן שטח ^ה דתניא אר"ש בן שטח אראה
 בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו
 לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם
 מטפטף והרוג מפרפר אמרתי לו רשע מי
 הרגו לזה או אני או אתה אבל מה אעשה
 שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה
^ה על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת
 המת אלא המקום יפרע ממך אמרו לא זזו
 משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא
 אית ליה דרבי אחא בשלמא ידיעה בלא
 ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה
 היכי משכחת לה מי לא בעי מידע אם
 עובר כוכבים הרג או ישראל הרג אם אדם
 טרפה הרג או שלם הרג ש"מ קסבר רבי יוסי
 הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי ס"ד חייב

תחטא ונאמר להלן ^ה תחטא מה להלן אינו
 מדבר אלא בתביעת ממון אף כאן אינו
 מדבר אלא בתביעת ממון מתקף לה רבה
 בר עולא: ואו או ביטוי יוכיחו שהן ואין ויש
 עמהן שבעה ואין עמהן כהן ומדברים שלא
 בתביעת ממון מסתברא מפקדון הוה ליה
 למילף שכן תחטא מתחטא אדרבה מביטוי
 ה"ל למילף שכן חטאת מחטאת אלא
 מסתברא מפקדון ה"ל למילף שכן חטא
 במוזיד תבעיה וכפריה ועבריה אדרבה
 מביטוי הוה ליה למילף שכן חטאת שירדה
 לחומש הגך נפישן: ר"ע אומר יהיה כי
 יאשם לאחת מאלה יש מאלה שהוא חייב
 ויש מאלה שהוא פטור הא כיצד תבעו
 ממון חייב תבעו ד"א פטור איפוך אנא ר"ע
 אאואין דר"א סמ"ך מאי בינייהו בין ר"א
 ובין ר"ע איכא בינייהו משביע עדי קרקע
 לר"א חייבין לר"ע פטורין ^ה ולר' יוחנן דאמר
 התם משביע עדי קרקע אפי' לר"א פטורין
 הכא מאי איכא בין ר"א לר"ע איכא בינייהו
 עדי קנס ר' יוסי הגלילי אומר והוא עד או
 ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה בלא
 ידיעה ובידיעה בלא ראיה הכתוב מדבר
 א"ל רב פפא לאביי לימא ר' יוסי הגלילי
 א"ל ליה דר' אחא ^ה דתניא ר' אחא אומר
 גמל האומר בין הגמלים ונמצא גמל הרגו
 בצידו בידוע שזה הרגו דאי אית ליה דר'
 אחא בדיני נפשות נמי משכחת לה כר"ש
 בן שטח ^ה דתניא אר"ש בן שטח אראה
 בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו
 לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם
 מטפטף והרוג מפרפר אמרתי לו רשע מי
 הרגו לזה או אני או אתה אבל מה אעשה
 שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה
^ה על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת
 המת אלא המקום יפרע ממך אמרו לא זזו
 משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא
 אית ליה דרבי אחא בשלמא ידיעה בלא
 ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה
 היכי משכחת לה מי לא בעי מידע אם
 עובר כוכבים הרג או ישראל הרג אם אדם
 טרפה הרג או שלם הרג ש"מ קסבר רבי יוסי
 הגלילי משביע עדי קנס פטור דאי ס"ד חייב

חייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני

שבועת העדות פרק רביעי שבועות לד.

מושבע כנשבע ומוזיד כשונג. וליכא למימר דהיא גופה נילף
 צק"ו דליכא למימר שבעת ציטוי יוכיח ומיהו צמה
 מצינו מצי גמר לה ונראה דהיינו הא דפריך לקמן ליגמר נמי שבעת
 פקדון משבעת העדות למושבע מפי אחרים וכ"ת אדרבה נילף
 מציטוי מסתברא דליכא למילף טפי

מעדות שכן חטא מצעיה כפריה
 ועצריה: דה"ל תבעיה כפריה
 ועצריה. ואית דל"ג ועצריה משום
 שבעת ציטוי איתא [נמין] לשעבר
 לר"ע ול"ג דל"ג תבעיה וכפריה
 תרי מילי ניהו מדקאמר הך נפישן
 ולקמן בשמעתי מוכח דחזק היא
 דפריך אדרבה מעדות ה"ל למילף
 שכן חטא הדינן שבעת מצעיה
 וכפריה ואלוין ומשני הך נפישן ואי
 חשיצי צמרי אס כן לא נפישן:

דאי אית ליה דר' אחא בדיני
 נפישן נמי משכחת לה.
 משמע הלא דר' אחא אית ליה
 אומדנא דדיני נפשות ותימא דצפ'
 אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לו). גבי
 כ"ל מאיימין על דיני נפשות שמה
 תאמרו תאמרו ראינן דייק בגמ'
 (סס): הא דיני ממונות (י) אמרינן
 כמאן כר' אחא כו' משמע דלא איירי
 רבי אחא דצ"ל דלא נפישן וי"ל דדלמי
 מעיקרא דצ"ל דלא נפישן כרצנן
 ע"כ מוקי לה כר' אחא ואית לן
 למימר דלא איירי אלא דיני ממונות
 דוקא ולא דיני נפשות כי היכי
 דמיתוסס ממני' כותיה אכל לפי
 המסקנא דמוקי לה כרצנן מ"ל דר'
 אחא אית ליה אומדנא אפי' דיני
 נפשות אכל עוד תימא דמשמע משום
 דאית ליה דיני ממונות אית ליה נמי
 דיני נפשות וא"כ אפי' לית ליה דר'
 אחא משכחת לה אומדנא דיני
 נפשות לכ"ע כמו שעמלה לו נשיכה
 על ראשו ונקב קרוס של מוח דלפי
 רצנן מוזד צהאי אומדנא כדמוכח
 בפסוק כל הנשבעין לקמן (דף מו):
 כגון שעמלה לו נשיכה על גבו ובין
 אצילי ידיו וי"ל דהמ"ל ולטעמך:

ע"פ פי שנים עדים. מצר היה
 וכמ"ד (מכות דף י: וסנהדרין ח):
 דאין צריך התראה ואע"פ שהיה כאן
 פירכוס וצלבול רוח ששרי בחורבה
 היה לא היה פטורי צביל כך דדוקא
 גבי גלות הוא דפטורי' ליה צפ'
 צמל דינמות (דף ק: וסס) משום
 דמיתרי קרא דכתיב כמה זמנין
 ויפל עליו ימות אכל ממיתת צ"ד
 לא מיפטור בהכי מדע דהא אמרינן
 (סנהדרין עח): שהיו חוצצים אותו
 ומיהו מכאן יש לדחות ולחוקמה כגון
 דמחייב צביהא דשישא ולא פריכס
 וכן צריך לחוקמה למאן דמוקי צפ'
 אלו נערות (פסוקים לג): לקרא צשונג
 ומאי ונקא ונקא מגלות (י):

א' טריפה הרג אי שלם הרג.
 תימא הא אוליין צמר
 רוצח דמורצ' לייקין ^ה צפיקן
 דחולין (דף יא: וסס) דלא חיישינן
 דלמא צמקוס סייף נקב הוה וי"ל
 דמייירי כגון דליכא קמן חד טריפה
 וחד שלם דלצריך לידע איזה מהם הרג:
 ועדים

חייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני

עין משפט
 גר מצוה

ע א מיי פ"ח מהלכות
 מוקי ממון הלכה יד סמג
 עשין סח טו"ט ע"ח
 סימן סח ט"ז:

רבינו חננאל

או או ביטוי יוכיחו
 שנאמר או נפש כי
 תשבע לבטא בשפתיו.
 שוה אואין ויש בהן
 שבעה ואין בהן כהן
 ומדברין שלא בתביעת
 ממון כו'. תחטא תחטא
 לג"ש נאמר כאן ונפש
 כי תחטא ונשבעה קול
 אלה ונאמר להלן נפש
 כי תחטא ומעלה מעל
 בה' וגו' מה להלן תבעיה
 אף כאן תבעיה
 ממו. אדרבה מביטוי הוה
 ליה למילף. שכן תרוייהו
 תחטא תחטא לאפוקי פקדון
 דאשם הוא. ופרקינן
 מסתברא מפקדון הוה
 ליה למילף שכן תרוייהו
 תחטא תחטא כתיב בהו.
 ושנייהו מאפוקי על הודו
 כשונג כדתן בכרתות. ד'
 מביאין על הודו כשונג
 ויש להן הוכחות על
 ולוה ושניהו עברו על
 מצוה. למעוטי שבעת
 ביטוי דלית בה חזק
 מנה. אדרבה מביטוי
 הוה ליה למילף. שכן
 שבעת ביטוי ושבעת
 העדות ישנן שתייהן
 בקרבן עולה ויורד ואין
 בהן חומש תרוייהו כתיב
 בהו (חט חט) (חטאת)
 למעוטי פקדון דליתיה
 בעולה ויורד ואית ביה
 חומש (ואשמן) ודחינן
 תושב דפקדון נפשי דהני
 ארבע חגי תלת. ר'
 עקיבא אומר כתיב והיה
 חומש לאחת מאלה.
 יש מאלה (תשיבין) ויש
 מאלה שפטור. הא כיצד
 תבעו ממון חייב תבעו
 דברב אחר פטור. איפוך
 אנא. ר' עקיבא נמי על
 אויין דרבי אליעזר סמ"ך
 לה ובעדי קרקע פלוגי.
 לרבי אלתעור חייבין לרבי
 עקיבא פטורין: רבי יוסי
 הגלילי אומר והוא עד
 או ראה או ידע בעדות
 המתקיימת בראיה בלא
 ידיעה. כגון מנה מניתי
 לך בפני פלוני ופלוני
 ובידיעה בלא ראיה. כגון
 מנה הודית לי בפני פלוני
 ופלוני. וכי האי גוונא
 לא משכחת לה אלא
 בתביעת ממון. לימא לית
 ליה לרבי יוסי הגלילי
 דהניא ר' אחא אמר
 גמל האומר בין הגמלים
 ונמצא גמל הרגו בצדו
 בידוע שזה הרגו (דאית)
 [דאי] איתן ליה בדיני
 נפשות נמי משכחת לה
 כגון מעשה דשמעון בן
 שטח שראה אחד רץ
 אחר חבירו לחורבה ורץ
 אחריו ומצא אחד הרג
 מפרפר ודם מטפטף כו'.
 הנה ידע שרודאי זה הרגו.
 אבל בראיה העין לא
 ראהו. ואסיקנא אפילו
 תימא אית ליה. בשלמא
 ידיעה בלא ראיה משכחת
 לה כי האי גוונא אלא
 ראיה בלא ידיעה היכי
 משכחת לה לא בעי מידע
 עובר כוכבים הרג או
 ישראל הרג שלם הרג או
 טריפה הרג. ש"מ קסבר
 ר' יוסי הגלילי המשביע
 עדי קנס פטור. דאי ס"ד